

N:o 48.

Af herr **J. Anderson** i Tenhult, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ändringar och tillägg i förordningen om landsting den 21 mars 1862 m. m.*

Vid 1884 års riksdag väckte jag motion, n:o 116, med yrkande att statens jordbruksdomäner skulle, i likhet med andra fastigheter, efter sitt värde erlägga landstingsskatt och deltaga i skjutsentreprenadafgifter.

- Motionen blef hänvisad till bevillningsutskottet, hvilket fäste uppmärksamhet å, att dessa domäner äfven äro fria från s. k. tilläggsbevillning. Utskottet erkände befogenheten af min framställning, men ansåg af uppgifna orsaker, att det låg utom utskottets befogenhet att dermed taga befattning, och att det af mig öfverklagade förhållandet torde snarare böra rättas genom införande i förordningen om landsting och uti skjutsstadgan af föreskrifter, analoga med dem, som återfinnas uti § 58 i förordningen angående kommunalstyrelse på landet. Utskottets på dessa grunder afstyrkande utlåtande blef af begge kamrarne bifallet.

Af statsutskottets memorial n:o 35 vid sistlidet års riksdag finner man, att inom landet finnas ej mindre än 3,285 särskilda kronodomäner, för hvilka i arrende erlägges 1,915,281 kronor 76 öre, utom de naturapersedlar, som en del arrendatorer måste lösa efter markegångspris. Sådan lösen med tillägg af forsellön och ränta å insatt städjepenning uppgår till rätt betydliga belopp, så att Kongl. Maj:t uti innevarande års statsverksproposition kunnat beräkna och upptaga arrendemedlen till 2,500,000 kronor. Arrendatorerna af dylika fastigheter hafva enligt kommunallagarne rättighet att i likhet med andra röstberättigade deltaga i val vid utseende af valmän för landstingsmäns väljande och, der valkretsen består af endast en kommun, omedelbart deltaga i landstingsmannaval, likasom,

så vidt jag kan finna, dessa domäners arrendatorer äro valbare till ledamöter inom landstingen, oaktadt de icke hafva skyldighet att betala landstingsskatt. Landstingsskatten kan i vissa län till följd af enskilda jernvägars anläggande, nya lasarets- och sjukhusbyggnader m. m. uppgå till rätt betydliga belopp.

Det tillkommer landstingen att pröfva och bestämma, huru stora belopp som skola användas till uppehållande af skjutsentreprenader med flera nödiga utgifter, och slutligen bestämma landstingsskatten i sin helhet. Kan det då vara lämpligt, att vid val af landstingsmän skola få deltaga och i landstingen sitta personer, som ej hafva skyldighet att i skatteutgifterna deltaga?

Inom de län, der staten har många och äfven stora jordbruksdomäner, tryckas de öfriga beskattningsskyldige hårdare än i andra län, der domänerna till antal äro färre. Inom det län, jag tillhör, finnas 283 dylika, från hvilka kontant och genom lösen af naturapersedlar såsom arrende utgifvas omkring 170,000 kronor pr år, och hvilkas fastighetsvärden uppgå till flera millioner kronor. En del af dessa domäner hafva den storlek och godhet, att de kunna jämföras med de större enskilda egendomarne inom landet. Statsutskottets ofvan omförmälda memorial visar, att arrenden för en del staten tillhöriga jordbruksdomäner uppgå till 10 à 12,000 kronor och derutöfver per år. Någon rättslig grund, hvarför dylika så väl som mindre jordegendomar skola vara från beskattningen i fråga fria, kan jag icke finna.

Den så kallade tilläggsbevillningen har lyckligtvis ej ofta ifrågakommit, och jag antager, att ganska få om ens någon önskar att dylik beskattning hädanefter må utkrävas, men skulle likväl så inträffa, så lär det blifva för att afhjelpa ett tillfälligt behof, och deri böra alla, äfven innehafvare af statens domäner, deltaga, men i denna del vill jag ej nu göra något yrkande.

Efter dessa uttalanden får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse anhåller, att Kongl. Maj:t ville låta utreda och till nästa Riksdag framlägga förslag till sådana ändringar och tillägg i kongl. förordningen den 21 mars 1862 om landsting och uti skjutsstadgan den 31 maj 1878, att innehafvare under ständig besittningsrätt och arrendatorer af statens domäner för dessa, i likhet med öfriga fastigheter och andra skattskyldige, kännas skyldige betala landstingsskatt och skjutsentreprenadafgifter.

Då här är fråga om ändringar i kongl. förordningar, om hvilka Riksdagen vid deras tillkomst varit hörd, hemställes att denna motion remitteras till lagutskottet.

Stockholm den 27 januari 1892.

J. Anderson
från Tenhult.

N:o 49.

Af herr **J. Anderson** i Tenhult, om upphäfvande af tullen
å kaffe m. m.

Vid sistlidne riksdag väcktes flera motioner med yrkande att den tull, som år 1888 åsattes till skydd för jordbruksnäringen, skulle antingen i sin helhet eller ock delvis borttagas; och såsom skäl för detta yrkande framhölls så väl i motionerna som sedermera under diskussionen inom kamrarne, att ifrågavarande tull allt för hårdt tryckte den fattigare befolkningen. Utan att ingå i någon undersökning om huru mycket inköpspriset ökas genom de åsatta tullarne, vill jag med ledning af de statistiska uppgifterna, som vid förliden riksdag utdelades, samt den gällande tulltaxan anföra några siffror, som visa att nämnda tullar uppgå till ej obetydliga belopp.